

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

**Кафедра адміністративного права та процесу
навчально-науковий інститут № 3**

РОБОЧА ПРОГРАМА

із дисципліни спеціалізації «Сучасні доктрини фінансового права»
вибіркових компонент
освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

**081 Право (підготовки доктора філософії)
спеціалізація 12.00.07**

Кам'янець-Подільський 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 09.08.2024 № 9

ПОГОДЖЕНО

Секцією з юридичних дисциплін
Науково-методичної ради ХНУВС
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри адміністративного права та процесу (протокол від 30.07.2024 № 19)

Розробник:

1. Доцент кафедри адміністративного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент Пабат Олександр Васильович

Рецензенти:

1. Заступник начальника відділення поліції № 3 Харківського РУП № 1 ГУНП в Харківській області, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, підполковник поліції Прокопенко О.Ю.

2 Професор кафедри адміністративної діяльності навчально-наукового інституту № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ доктор юридичних наук, професор Пчелін В.Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 14	08 «Право» 081 «Право» третій (доктора філософії) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 2 (денна); Семестр – 3 (денна); Види контролю: іспит (денна)
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання (не передбачено)
Лекції – 28 годин; Семінарські заняття – 32 годин; Практичні заняття – 0 годин; Самостійна робота – 60 годин. Індивідуальні завдання: доповіді, цільові виступи тощо		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасні доктрини фінансового права» є засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем фінансового права, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю 12.00.07 – Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Оволодіння термінологією з фінансового права.

Завданнями навчальної дисципліни «Сучасні доктрини фінансового права» є формування у здобувачів знання еволюції та сучасного стану науки фінансового права. Ознайомлення з основними доктринами фінансово-правової науки. Оволодіння навиками критичного аналізу та оцінки наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань у сфері публічної фінансової діяльності. Формування *здібностей* підготовки наукових робіт, обліку та систематизації правових позицій та викладання фінансового права. Формування вміння за стосовувати в науковому дослідженні сучасні методи пізнання, виявлені і розроблені фінансово-правовою наукою.

Міждисциплінарні зв'язки: «Фінансове право», «Напрямки розвитку науки фінансового права», «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Кримінальне право», «Конституційне право»,

«Адміністративне судочинство», «Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності».

Робочу програму навчальної дисципліни «Сучасні доктрини фінансового права» розроблено з урахуванням сучасних досягнень науки фінансового права, позицій науковців та ставить за мету вивчення основних доктрин розвитку фінансових інститутів, які забезпечують акумуляцію коштів у розпорядження держави та органів місцевого самоврядування, регулюють використання цих коштів для забезпечення виконання завдань і функцій держави в цілому, а також сформулювати систему теоретичних знань з курсу «Сучасні доктрини фінансового права» та вміння застосовувати фінансове законодавство. В програмі логічно послідовно розміщено теми навчальної дисципліни «Сучасні доктрини фінансового права», що дозволить здобувачам оволодіти як основами знань щодо фінансової діяльності держави, так і отримати навички застосування фінансово-правових норм в майбутній практичній роботі.

При викладенні кожної теми курсу, враховуються досягнення вітчизняної фінансово-правової науки та зарубіжний досвід правового регулювання фінансової діяльності держави. Основним пріоритетом у викладанні матеріалу курсу є критерій застосовності отриманих знань в практиці працівника Національної поліції України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є науково оформлені концептуальні ідеї спрямовані на удосконалення правового регулювання у сфері збирання та використання органами влади коштів для забезпечення виконання функцій держави, а також наукові позиції стосовно сучасного становища та перспектив розвитку основних інститутів фінансового права України.

Сучасні доктрини фінансового права є досить складною навчальною дисципліною, в першу чергу, через постійну зміну норм законодавства в сфері фінансової діяльності держави. Обмеженість фінансових ресурсів централізованих фондів спонукає органи державної влади до постійного пошуку оптимальних моделей адміністрування податків і зборів, виявлення шляхів підвищення ефективності використання коштів централізованих фондів, впровадження заходів, направлених на профілактику та припинення фінансових правопорушень. Така діяльність зумовлює постійні зміни як окремих фінансово-правових норм, так і до трансформації цілих фінансово-правових інститутів. Тому при вивченні курсу «Сучасні доктрини фінансового права» необхідно уважно слідкувати за змінами в чинному законодавстві, користуватися нормативними актами лише в актуальному стані.

Значна увага при вивченні курсу «Сучасні доктрини фінансового права» приділяється одній із найважливіших управлінських функцій держави – фінансовому контролю. Основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні та статус органів фінансового контролю, плануються до розгляду в двох взаємопов'язаних темах. Основні доктрини щодо відповідальності за порушення норм фінансового законодавства виділено окремою темою.

Сучасні доктрини фінансового права як навчальна дисципліна являє собою

системне викладення теоретичного та прикладного матеріалу з метою підготовки кваліфікованих кадрів, які здатні аналізувати складні процеси у сфері фінансової діяльності держави. Ця дисципліна посідає вагоме місце у системі загальноправових курсів. Вона є важливим елементом підготовки науковців для Національної поліції України, здатних ефективно здійснювати наукові дослідження у сфері правопорушень у фінансовій сфері. Протидія правопорушенням у фінансовій сфері можлива лише за умови належного засвоєння основних доктрин фінансового права та формування у слухачів відповідних знань та вмінь.

Систему курсу сучасних доктрин фінансового права як навчальної дисципліни побудовано відповідно до системи фінансового права як галузі права. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні доктрини фінансового права» для підготовки доктора філософії зі спеціалізації 12.00.07 містить чотирнадцять тем.

Завданням навчальної дисципліни полягає у вивченні основних доктрин фінансового права. Вивчення доктрин загальної частини фінансового права об'єднує положення щодо норм фінансового права і правових інститутів, що визначають: поняття, предмет, система та джерела фінансового права, особливості фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин, систему та статус органів управління державними фінансами, правові засади фінансового контролю в Україні та відповідальності за порушення норм фінансового законодавства. Такі норми є спільними для всіх інших фінансово-правових інститутів і становлять базу для регулювання правовідносин у сфері фінансової діяльності держави.

Вивчення доктрин особливої частини фінансового права спрямоване на дослідження основних положень окремих, найбільш важливих інститутів, що регулюють окремі напрями фінансової діяльності держави та різні елементи фінансової системи. Також розглядаються доктрини основного інституту Особливої частини фінансового права – бюджетного права. Вони викладаються в двох пов'язаних темах присвячених розгляду бюджетної системи України та бюджетний процесу. Крім того розглядаються особливості доктринальні питання формування державних цільових фондів.

При вивченні історії та сучасності доктрин фінансового права слухачам належить застосувати критичне мислення при осмисленні норм фінансового права, які аналізуються у навчальній дисципліні. Зокрема, при вивченні актуальних проблем фінансового права увага приділяється питанням:

- фінансів держави, фінансової діяльності держави;
- фінансового права (як галузь, наука та навчальна дисципліна) та фінансове законодавство;
- фінансових правовідносин, фінансово-правових норм;
- державного фінансового контролю, методів фінансового контролю: ревізії, перевірки, аудиту, акту ревізії (перевірки);
- фінансового правопорушення, фінансово-правової відповідальності.
- податкового права як фінансово-правового інституту, податковій

політиці, податковому законодавству, податкам, податковій системі, обов'язковим платежам податкового характеру (збору, платі (миту)), податковому механізму;

- бюджетного права України;
- бюджету та основним поняттям, закріпленим в Бюджетному кодексі (бюджетна класифікація, бюджетна політика, бюджетна система України, бюджетне асигнування, бюджетне зобов'язання, бюджетне планування, бюджетне призначення, бюджетний запит, бюджетний період, бюджетний процес, бюджетний розпис, бюджетні повноваження, зведений бюджет, міжбюджетні трансферти та ін.);

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

1. теоретико-методологічні засади науки фінансового права;
2. напрямки розвитку доктрин фінансового права – навчальна дисципліна;
3. основні доктрини щодо фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин;
4. основні доктрини щодо формування системи органів державного управління фінансами;
5. основні доктрини щодо діяльності органів фінансового контролю;
6. основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні;
7. основні доктрини щодо відповідальності за порушення норм фінансового законодавства;
8. основні доктрини щодо правового регулювання публічних фондів в Україні, джерела їх доходів та напрямки використання;
9. основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України;
10. основні доктрини щодо правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин;
11. основні доктрини щодо бюджетного процесу України;
12. основні доктрини щодо формування цільових фондів;
13. основні доктрини щодо фінансування Національної поліції України;
14. історію становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції.

вміти:

1. аналізувати нормативно-правові акти, що регулюють фінансову діяльність держави, визначати їх юридичну силу та пріоритетність в урегулюванні конкретних фінансових відносин;
2. аналізувати акти ревізій, перевірок фінансового-господарської діяльності суб'єктів господарювання, визначати їх відповідність вимогам закону, оцінювати їх доказову силу при розслідуванні злочинів у сфері

господарської діяльності;

3. виявляти ознаки фінансового правопорушення, визначати вид юридичної відповідальності за його вчинення;

4. роз'яснити зміст нормативних актів, що регулюють фінансову діяльність держави, з метою подолання правового нігілізму громадян.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
Нормативна частина		
Цикл загальної підготовки		
а) науково-дослідна; б) науково-педагогічна; в) експертна.	Знати історію та особливості розвитку фінансово-правової науки. Розуміти основні типи доктринальних підходів в сучасній науці фінансового права. Володіти методологічним апаратом науки фінансового права. Розуміти цілі та методи пізнання науки фінансового права. Знати субстанціональні якості начал фінансового права. Володіти здатністю на основі аналізу історії виникнення, розвитку та сучасного стану фінансово-правових інститутів, виявляти основні тенденції їх розвитку . Вміти здійснювати аналіз та оцінку вітчизняних та зарубіжних наукових досягнень фінансово-правової науки. Розуміти сутність та закономірності розвитку фінансових правовідносин. Знати концепцію первинних і вторинних якостей груп елементів юридичних	Сучасні доктрини фінансового права.

	<p>конструкцій фінансового права, їх внутрішні та зовнішні зв'язки.</p> <p>Володіти навичками аналізу та експертизи нормативно-правових актів.</p> <p>Володіти методологією теоретичних і експериментальних досліджень в області юриспруденції.</p> <p>Вміти викладати дисципліну «Фінансове право» на високому теоретичному та методичному рівні.</p>	
--	--	--

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Теоретико-методологічні засади науки фінансового права.

Наука фінансового права як об'єкт теоретичних досліджень. Предметна зумовленість та методологічне підґрунтя науки фінансового права. Загальнотеоретичні основи систематизації фінансово-правових знань.

Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції. Зародження фінансово-правових ідей у європейській Науці. Еволюція вітчизняної фінансово-правової думки в період XVIII – перша пол. XIX ст. Вплив фінансово-правових поглядів державних діячів першої половини XIX ст. на становлення науки фінансового права.

Запровадження фінансового права як навчальної дисципліни в системі юридичної освіти у першій половині XIX ст.

Наука фінансового права в період формування капіталізму (друга половина XIX – початок XX ст.). Розвиток фінансово-правової думки в умовах суспільно-політичних та соціально-економічних перетворень другої половини XIX ст. Наука фінансового права в умовах становлення інститутів народного представництва (початок XX ст.). Концептуалізація основних підходів до визначення предмету та системи науки фінансового права. Викладання фінансового права у вітчизняних університетах в період другої половини XIX – початку XX ст.

Вітчизняна наука фінансового права на зламі епох (XX ст. – початок XXI ст.). Трансформація методології вітчизняної науки фінансового права на початку XX ст. Фінансове право як наука та навчальна дисципліна в роки становлення радянської держави (20-ті – 30-ті роки XX ст.). Радянська наука фінансового права у 40-ві – 80-ті роки XX ст. Генезис вітчизняної науки фінансового права на межі XX – XXI ст.

Тема № 2. Напрямки розвитку доктрин фінансового права – навчальна дисципліна.

Поняття фінансового права. Становлення фінансового права як галузі права. Місце фінансового права в системі права України. Предмет фінансового права. Метод правового регулювання притаманний фінансовому праву. Співвідношення імперативного методу владних приписів з методами погодження, рекомендації. Суб'єкти фінансового права.

Система фінансового права. Загальна частина фінансового права: основи фінансової діяльності держави, фінансового права, засади фінансового контролю. Особлива частина: підгалузі, інститути, фінансово-правові норми. Підгалузі: бюджетне право; податкове право. Інститути: державних доходів, державних видатків; державного кредиту; грошового обігу; валютного регулювання; безготівкових розрахунків та ін.

Джерела фінансового права. Конституція України. Міжнародні нормативні акти, ратифіковані Верховною Радою України. Закони України в тому числі кодифіковані. Юридична сила Декретів Кабінету Міністрів (грудень 1992 – травень 1993 років). Укази Президента України. Нормативні акти Національного банку України, Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України (в тому числі податкової міліції) та Державної митної служби України інших органів виконавчої влади, що містять фінансово-правові норми. Нормативні акти органів місцевого самоврядування.

Фінансове право як галузь права і наука фінансового права. Зародження науки фінансового права з фінансової науки. Історія розвитку вітчизняної науки фінансового права. Видатні представники науки фінансового права.

Тема № 3. Основні доктрини щодо фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин.

Поняття та особливості фінансово-правових норм. Види фінансово-правових норм в залежності від впливу на учасників фінансових відносин: зобов'язуючі, забороняючі, уповноважуючі фінансово-правові норми. Види фінансово-правових норм в залежності від змісту: матеріальні та процесуальні.

Структура фінансово-правової норми: гіпотеза, диспозиція, санкція. Особливості санкції фінансово-правової норми.

Фінансово-правові відносини. Поняття та функції фінансових правовідносин. Зміст та особливості фінансових правовідносин. Суб'єктний склад та об'єкт фінансових правовідносин. Співвідношення суб'єктів фінансового права і фінансових правовідносин.

Тема № 4. Основні доктрини щодо формування системи органів державного управління фінансами.

Поняття та принципи управління державними фінансами. Система органів управління державними фінансами.

Конституційне регулювання повноважень органів влади загальної компетенції в сфері управління державними фінансами. Повноваження

Верховної Ради України щодо затвердження Державного бюджету України та бюджетної системи; системи оподаткування; статусу національної та іноземних валют; основ створення і функціонування фінансового, грошового, інвестиційного ринків; порядку утворення і погашення державного внутрішнього та зовнішнього боргу.

Повноваження Президента України щодо підписання законів, що регулюють фінансову діяльність держави; утворення, реорганізації чи ліквідації міністерств та органів виконавчої влади зі спеціальною компетенцією в сфері фінансової діяльності.

Конституційні повноваження Кабінету Міністрів України в сфері управління фінансами щодо забезпечення провадження фінансової, цінової, інвестиційної політики; розробки проекту Державного бюджету України, забезпечення виконання бюджету, підготовки звіту про його виконання.

Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері публічних фінансів. Право органів місцевого самоврядування на бюджет та його нормативно-правове забезпечення.

Правовий статус державних органів спеціально створених для управління фінансами. Правові засади, ціль утворення та сфера відання Національного банку України. Завдання, функції і повноваження Національного банку України.

Місце Міністерства фінансів України в системі органів виконавчої влади. Ціль утворення та сфера відання Міністерства фінансів. Завдання, функції і повноваження Міністерства фінансів. Повноваження Міністерства фінансів АРК та фінансових органів місцевих державних адміністрацій.

Правові засади діяльності та сфера відання Національної комісії з цінних паперів та фондових ринків.

Державна казначейська служба України. Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Державної казначейської служби України. Завдання, функції і повноваження Державної казначейської служби України.

Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Державної податкової служби України та Державної митної служби України. Завдання, функції і повноваження Державної податкової служби України та Державної митної служби України.

Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Рахункової палати. Завдання, функції і повноваження Рахункової палати.

Інші органи державного управління фінансами: Пенсійний фонд України; Фонд соціального страхування України; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та ін.

Тема № 5. Основні доктрини щодо діяльності органів фінансового контролю.

Система органів фінансового контролю. Повноваження в сфері фінансового контролю Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України.

Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю Державної казначейської служби України. Державна казначейська служба України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю Національного банку України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю Пенсійного фонду України; Фонд соціального страхування України; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та ін. (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Спеціальні органи фінансового контролю. Повноваження в сфері фінансового контролю Рахункової палати України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної податкової служби України (в тому числі податкової міліції) та Державної митної служби України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державна аудиторська служба України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Тема № 6. Основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні.

Поняття, суть, призначення фінансового контролю. Об'єкт та предмет фінансового контролю, фінансова дисципліна. Правові засади здійснення фінансового контролю в Україні. Міжнародні нормативно-правові акти з питань фінансового контролю. Закріплення принципів фінансового контролю в національному законодавстві.

Види фінансового контролю. В залежності від суб'єктів фінансового контролю: державний фінансовий контроль (контроль вищих органів влади, фінансовий контроль інших державних органів, контроль спеціальних органів фінансового контролю); внутрішній контроль (здійснюється керівниками міністерств та відомств та їх контрольно-ревізійним апаратом) незалежний фінансовий контроль (аудит). За змістом: податковий контроль, валютний

контроль, бюджетний контроль. В залежності від часу проведення: попередній, поточний, наступний фінансовий контроль. В залежності від місця проведення: безвиїзний, виїзний. За об'єктом: документальний, фактичний, оперативний. Обов'язковий та ініціативний фінансовий контроль.

Методи фінансового контролю. Ревізія. Правові засади здійснення ревізії. Підстави та порядок проведення ревізії. Періодичність та строки проведення ревізії. Планова та позапланова ревізія. Ревізія за дорученням правоохоронних органів. Поняття та зміст акту ревізії, правила складання акту ревізії, правове значення акту ревізії як носія доказової інформації.

Перевірка. Правові засади здійснення перевірок. Підстави та порядок проведення перевірок. Періодичність здійснення планових та позапланових документальних виїзних перевірок. Комплексні перевірки. Зустрічні перевірки. Оперативні перевірки. Поняття, зміст та правові наслідки акту перевірки. Оформлення результатів перевірки довідкою.

Інші методи фінансового контролю: аналіз, обстеження, інспекції, облік.

Тема № 7. Основні доктрини щодо відповідальності за порушення норм фінансового законодавства.

Кримінальна, адміністративна, цивільно-правова відповідальність за порушення норм чинного фінансового законодавства.

Фінансова відповідальність як самостійний вид юридичної відповідальності. Фінансове правопорушення, поняття та склад. Особливості суб'єктивної сторони фінансового правопорушення.

Поняття, особливості, класифікація фінансових санкцій.

Відповідальність за порушення норм валютного законодавства. Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності за порушення норм валютного законодавства.

Відповідальність за порушення правил здійснення банківських операцій, норм з регулювання обігу готівки (в тому числі правил використання реєстраторів рахункових операцій при розрахунках за готівку). Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності.

Відповідальність за порушення норм законодавства в сфері оподаткування, в тому числі правил обліку та звітності, реалізації підакцизних товарів. Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності за порушення норм податкового законодавства.

Відповідальність за порушення норм бюджетного законодавства. Правові засади та державні органи, що уповноважені притягати до фінансової відповідальності.

Відповідальність за легалізацію доходів, набутих злочинним шляхом.

Тема № 8. Основні доктрини щодо правового регулювання публічних фондів в Україні, джерела їх доходів та напрямки використання.

Поняття публічних фондів грошових коштів. Публічні (загальносуспільні) потреби як критерій виділення окремих фондів. Функції публічних фондів. Класифікація публічних фондів. Правовий режим централізованих фондів

(Державного бюджету, цільових позабюджетних фондів) та децентралізованих фондів (місцевих бюджетів, фондів державних підприємств, установ та організацій).

Поняття і система державних та муніципальних доходів. Правове регулювання податкових доходів, податкова система, податкові правовідносини. Правовий режим неподаткових доходів. Правові основи державного кредиту, державні внутрішні та зовнішні позики, залучення коштів до місцевих бюджетів шляхом випуску цінних паперів.

Правове регулювання державних та місцевих видатків. Система державних та муніципальних видатків. Поняття та принципи фінансування.

Поняття кошторисно-бюджетного фінансування, принципи, об'єкти. Поняття, зміст, правове значення кошторису. Бюджетні установи та правовий режим позабюджетних коштів бюджетних установ. Порядок та особливості кошторисно-бюджетного фінансування охорони здоров'я, соціально-культурних заходів, оборони, видатків на утримання органів влади.

Тема № 9. Основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України.

Поняття бюджету як економічної та правової категорії. Поняття та ланки бюджетної системи України. Місцеві бюджети та бюджети місцевого самоврядування. Принципи бюджетної системи. Зведений бюджет. Правова форма бюджетів в Україні. Бюджетний період.

Поняття бюджетного права. Особливості бюджетних правовідносин. суб'єкти бюджетних правовідносин, джерела бюджетного права. Конституція України про бюджетні повноваження. Бюджетний кодекс України. Закон України про Державний бюджет на відповідний бюджетний період.

Бюджетна класифікація. Класифікація доходів бюджету, класифікація видатків бюджету, класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу. Складові частини бюджету: загальний та спеціальний фонди.

Дефіцит та профіцит бюджету, джерела фінансування дефіциту бюджету. Граничний обсяг боргу.

Доходи і видатки Державного бюджету України. Склад доходів Державного бюджету України. Склад видатків Державного бюджету України. Таємні видатки. Кредитування за вирахуванням погашення. Скорочення видатків загального фонду Державного бюджету України. Захищені статті видатків бюджету.

Склад доходів місцевих бюджетів. Кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування. Витрати місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позички місцевим бюджетам. Міжбюджетні відносини. Розмежування видатків між бюджетами. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Коефіцієнт вирівнювання. Міжбюджетні трансферти. Дотації вирівнювання, субвенції, кошти, що передаються до Державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів.

Контроль за дотриманням бюджетного законодавства.

Тема № 10. Основні доктрини щодо правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин.

Загальні засади встановлення податків і зборів. Обов'язкові елементи, які визначаються під час встановлення податку. Права та обов'язки платника податків. Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення. Юридична відповідальність за податкові правопорушення. Правові засади адміністрування прямих податків з юридичних і фізичних осіб. Правові засади адміністрування непрямих податків з юридичних і фізичних осіб. Місцеві податки та збори. Спеціальні податкові режими.

Тема № 11. Основні доктрини щодо бюджетного процесу України.

Поняття і зміст бюджетного процесу. Правові засади реалізації бюджетних повноважень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, комітетів Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, сільських, селищних, міських та районних у містах рад.

Державний бюджет України. Стадії бюджетного процесу, їх тривалість. Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний період. Бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів. Розробка проекту закону про Державний бюджет. Постанова Кабінету Міністру щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет. Пояснювальна записка до проекту закону, її зміст.

Стадія розгляду та прийняття Державного бюджету України. Представлення проекту закону про Державний бюджет Верховній Раді України. Підготовка та розгляд проекту закону про Державний бюджет у першому, другому та третьому читанні. Особливості розгляду проекту закону про Державний бюджет України. Бюджетні призначення в разі несвоєчасного прийняття закону про Державний бюджет України.

Стадія виконання Державного бюджету. Організація виконання Державного бюджету України. Казначейське обслуговування Державного бюджету України. Бюджетний розпис. Виконання Державного бюджету України за доходами та за видатками. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України.

Стадія складання та затвердження звіту про виконання Державного бюджету України. Порядок закриття рахунків після закінчення бюджетного періоду. Квартальні та річний звіт про виконання закону України про Державний бюджет України. Розгляд звіту про виконання закону України про Державний бюджет України.

Складання, розгляд, затвердження, виконання та звітність місцевих бюджетів. Порядок складання проектів місцевих бюджетів. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються. Затвердження місцевих бюджетів. Виконання місцевих бюджетів. Звітність про виконання місцевих бюджетів.

Тема № 12. Основні доктрини щодо формування цільових фондів.

Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Пенсійного фонду України. Пенсійний фонд України як централізований цільовий фонд. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування. Платники збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, об'єкт оподаткування, ставки збору. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій.

Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Фонду соціального страхування України. Фонд соціального страхування як цільовий позабюджетний страховий фонд. Платники збору на обов'язкове державне соціальне страхування, об'єкт оподаткування, ставки збору.

Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Фонду соціального захисту інвалідів та ін.

Тема № 13. Основні доктрини щодо фінансування Національної поліції України.

Фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції. Джерела фінансування Національної поліції України. Володіння, користування та розпорядження майном органами Національної поліції України. Правовий режим земельних ділянок, на яких розміщуються органи (заклади, установи) поліції. Фінансування службових та спеціалізованих витрат. Оплата праці в Національній поліції України.

Тема № 14. Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції.

Історично-правовий огляд становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу. Цілі, які постають перед ЄС в процесі формування власної фінансової системи; принципи на яких вона базується; задачі, які постають перед інститутами Співтовариств та Союзу для досягнення цих цілей; непростий механізм реформування вже існуючої нормативно-правової бази та створення нової, більш пристосованої до нинішнього політичного, економічного, соціокультурного стану Європейського Союзу, тих викликів, які поставили перед усією світовою спільнотою нова фінансова криза, вогнища військових дій в деяких країнах Близького Сходу, політично-військові суперечки Північної та Південної Кореї, потреба негайного вирішення широкого кола питань стосовно збереження навколишнього середовища у світі техногенних катастроф та наслідків, до яких призведуть вибухи атомних реакторів у Японії, наближаючийся дефіцит харчових продуктів з огляду на процеси глобального потепління, зміну клімату та перенаселення земної кулі.

Європейський Союз: Президент, Парламент, орган виконавчої влади у вигляді Європейської Комісії, Суд Європейського Правосуддя, Центральний європейський банк, валютна система та валютна грошова одиниця, бюджет і бюджетний процес, податки, які наповнюють цей бюджет.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1. Теоретико-методологічні засади науки фінансового права	8	2	2	0	0	4	екзамен
Тема № 2. Напрямки розвитку доктрин фінансового права – навчальна дисципліна	8	2	2	0	0	4	
Тема № 3. Основні доктрини щодо фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин	8	2	2	0	0	4	
Тема № 4. Основні доктрини щодо формування системи органів державного управління фінансами	8	2	2	0	0	4	
Тема № 5 Основні доктрини щодо діяльності органів фінансового контролю	8	2	2	0	0	4	
Тема № 6. Основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні	9	2	2	0	0	5	
Тема № 7. Основні доктрини щодо відповідальність за порушення норм фінансового законодавства	9	2	2	0	0	5	
Тема № 8. Основні доктрини щодо правового регулювання публічних фондів в Україні, джерела їх доходів та напрямки використання	8	2	2	0	0	4	
Тема № 9. Основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України	11	2	4	0	0	5	
Тема № 10. Основні доктрини щодо	8	2	2	0	0	4	

правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин							
Тема № 11. Основні доктрини щодо бюджетного процесу України	8	2	2	0	0	4	
Тема № 12. Основні доктрини щодо формування цільових фондів	8	2	2	0	0	4	
Тема № 13. Основні доктрини щодо фінансування Національної поліції України	8	2	2	0	0	4	
Тема № 14. Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції	11	2	4	0	0	5	
Всього за III семестр	120	28	32	0	0	60	
Разом	120	28	32	0	0	60	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Завдання що виносяться на самостійну роботу здобувача вищої освіти		Література:
Тема № 1. Теоретико-методологічні засади науки фінансового права		
Наука фінансового права як об'єкт теоретичних досліджень		1, с. 9-20; 2–23
Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції.		1, с. 9-20; 2–23
Запровадження фінансового права як навчальної дисципліни в системі юридичної освіти у першій половині XIX ст		1, с. 9-20; 2–23
Наука фінансового права в період формування капіталізму (друга половина XIX – початок XX ст.)		1, с. 9-20; 2–23
Вітчизняна наука фінансового права на зламі епох (XX ст. – початок XXI ст.).		1, с. 9-20; 2–23
Тема № 2. Напрямки розвитку доктрин фінансового права – навчальна дисципліна		
Фінансова діяльність держави		1, с. 45-52; 2–23
Фінансова система України		1, с. 45-52; 2–23
Фінансове право як галузь права і наука фінансового права.		1, с. 45-52; 2–23
Зародження науки фінансового права з фінансової науки. Історія розвитку вітчизняної науки		1, с. 45-52; 2–23

	фінансового права.	
	Видатні представники науки фінансового права	1, с. 45-52; 2–23
Тема № 3. Основні доктрини щодо фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин		
	Поняття та види фінансово-правових норм	1, с. 21-32; 2–23
	Структура фінансово-правових норм	1, с. 21-32; 2–23
	Фінансово-правові відносини	1, с. 21-32; 2–23
	Особливості санкцій фінансово-правових норм	1, с. 21-32; 2–23
	Зміст та особливості фінансових правовідносин	1, с. 21-32; 2–23
Тема № 4. Основні доктрини щодо формування системи органів державного управління фінансами		
	Система органів управління державними фінансами	1, с. 53-61; 2–23
	Поняття та принципи управління державними фінансами	1, с. 53-61; 2–23
	Управління державними фінансами органами влади загальної компетенції	1, с. 53-61; 2–23
	Управління державними фінансами органами влади спеціальної компетенції	1, с. 53-61; 2–23
Тема № 5. Основні доктрини щодо діяльності органів фінансового контролю		
	Міжнародні нормативно-правові акти з питань фінансового контролю	1, с. 62-77; 2–23
	Види фінансового контролю	1, с. 62-77; 2–23
	Методи фінансового контролю	1, с. 62-77; 2–23
Тема № 6. Основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні		
	Система органів фінансового контролю	1, с. 78-113; 2–23
	Повноваження в сфері фінансового контролю Рахункової палати України	1, с. 78-113; 2–23
	Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної податкової служби України (в тому числі податкової міліції) та Державної митної служби України	1, с. 78-113; 2–23
	Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної аудиторської служби України	1, с. 78-113; 2–23
Тема № 7. Основні доктрини щодо відповідальності за порушення норм фінансового законодавства		
	Відповідальність за порушення норм бюджетного законодавства	1, с. 222-258; 2–23
	Відповідальність за порушення норм валютного законодавства	1, с. 222-258; 2–23
	Відповідальність за порушення правил здійснення банківських операцій, норм з регулювання обігу готівки	1, с. 222-258; 2–23

	Відповідальність за порушення норм законодавства в сфері оподаткування	1, с. 222-258; 2–23
Тема № 8. Основні доктрини щодо правового регулювання публічних фондів в Україні, джерела їх доходів та напрямки використання		
	Поняття публічних фондів грошових коштів	1, с. 114-162; 2–23
	Поняття і система державних та муніципальних доходів	1, с. 114-162; 2–23
	Правове регулювання державних та місцевих видатків	1, с. 114-162; 2–23
	Бюджетні установи та правовий режим позабюджетних коштів бюджетних установ	1, с. 114-162; 2–23
	Порядок та особливості кошторисно-бюджетного фінансування охорони здоров'я, соціально-культурних заходів, оборони, видатків на утримання органів влади	1, с. 114-162; 2–23
Тема № 9: Проблеми правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин		
	Бюджетний кодекс України	1–23
	Закон України про Державний бюджет на відповідний бюджетний період	1–23
	Дефіцит та профіцит бюджету, джерела фінансування дефіциту бюджету. Граничний обсяг боргу	1–23
	Скорочення видатків загального фонду Державного бюджету України. Захищені статті видатків бюджету	1–23
Тема № 10. Основні доктрини щодо правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин		
	Загальні засади встановлення податків і зборів. Обов'язкові елементи, які визначаються під час встановлення податку. Права та обов'язки платника податків.	1, с. 163-182; 2–23
	Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення. Юридична відповідальність за податкові правопорушення	1, с. 163-182; 2–23
	Правові засади адміністрування прямих податків з юридичних і фізичних осіб. Правові засади адміністрування непрямих податків з юридичних і фізичних осіб. Місцеві податки та збори. Спеціальні податкові режими.	1, с. 163-182; 2–23
Тема № 11. Основні доктрини щодо бюджетного процесу України		

	Правові засади реалізації бюджетних повноважень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, комітетів Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, сільських, селищних, міських та районних у містах рад	1, с. 271-314; 2–23
	Стадії бюджетного процесу, їх тривалість	1, с. 271-314; 2–23
	Складання, розгляд, затвердження, виконання та звітність місцевих бюджетів	1, с. 271-314; 2–23
Тема № 12. Основні доктрини щодо формування цільових фондів		
	Платники збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, об'єкт оподаткування, ставки збору. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій	1–23
	Платники збору на обов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, об'єкт оподаткування, ставки збору.	1–23
	Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Фонду України соціального захисту інвалідів	1–23
Тема № 13. Основні доктрини щодо фінансування Національної поліції України		
	Фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції. Джерела фінансування Національної поліції України.	1–23
	Володіння, користування та розпорядження майном органами Національної поліції України. Правовий режим земельних ділянок, на яких розміщуються органи (заклади, установи) поліції.	1–23
	Фінансування службових та спеціалізованих витрат. Оплата праці в Національній поліції України.	1–23
Тема № 14. Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції		
	Історично-правовий огляд становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу Європейський Союз	1–23
	Цілі, які постають перед ЄС в процесі формування власної фінансової системи	1–23
	Європейський Союз: Президент, Парламент, орган виконавчої влади у вигляді Європейської Комісії, Суд Європейського Правосуддя, Центральний	1–23

	європейський банк, валютна система та валютна грошова одиниця, бюджет і бюджетний процес, податки, які наповнюють цей бюджет	
--	--	--

5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

5.1.1. Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів)

1. Особливості методу фінансового права.
2. Система фінансового права.
3. Проблеми кодифікації фінансово-правових норм.
4. Гармонізація законодавства України з законодавством ЄС у сфері фінансової діяльності держави.
5. Особливості санкцій фінансово-правових норм.
6. Зміст та особливості фінансових правовідносин.
7. Статус Пенсійного фонду.
8. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності.
9. Правовий статус Рахункової палати України: перспективи розвитку.
10. Сучасний досвід побудови системи органів управління державними фінансами розвинених країн.
11. Міжнародне співробітництво в сфері фінансового контролю.
12. Принципи фінансового контролю.
13. Методи фінансового контролю в зарубіжних країнах
14. Методи фінансового контролю, спрямовані на протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.
15. Система органів фінансового контролю ЄС.
16. Правові засади взаємодії органів фінансового контролю та правоохоронних органів.
17. Зміни у системі органів фінансового контролю згідно Концепції адміністративної реформи.
18. Фінансова відповідальність за порушення норм податкового законодавства.
19. Правопорушення в бюджетній сфері.
20. Особливості фінансових санкцій.
21. Правові засади організації податкової системи України.
22. Правові засади непрямого оподаткування в Україні.
23. Система податкового законодавства в Україні.
24. Правові засади запозичень до місцевих бюджетів в Україні.
25. Правове регулювання бюджетних повноважень органів місцевого самоврядування.
26. Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.
27. Бюджетні повноваження Верховної Ради України.
28. Бюджетний процес України та в зарубіжних країнах: порівняльно-

правовий аналіз.

29. Правові засади обслуговування комерційними банками бюджетних коштів.

30. Казначейська система в Україні.

5.1.2. Теми курсових робіт

Навчальними планами не передбачено.

5.1.3. Теми наукових робіт

Наукова складова передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

6. Методи навчання

Оволодіння знаннями даного предмета забезпечується поєднанням таких різних форм і методів навчання, як лекції та семінарські заняття й самостійна робота. Ґрунтовнішому вивченню окремих тем сприяють написання рефератів, участь у роботі наукових гуртків, науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад.

Метою лекційного курсу є аналіз та формування у слухачів знань законодавства, що регулює відносини, що виникають при акумуляції коштів у розпорядження держави та органів місцевого самоврядування та використанні цих коштів для забезпечення виконання завдань і функцій держави в цілому.

Аудиторні заняття проводяться у формі лекційних і семінарських занять, на яких слухачі повинні закріпити знання про особливості, притаманні регулюванню відносин, що виникають у сфері мобілізації, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів держави та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення реалізації їх завдань і функцій, а також набуті навички правозастосування у даній сфері.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, за своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни. Лекції є основним джерелом знань, які проводяться в класичній академічній формі. Метою лекційного курсу є формування у слухачів комплексу сучасних знань, вмінь та навичок у сфері фінансово-правових відносин. Для досягнення названої мети необхідним уявляється вивчення сучасної наукової та навчальної

літератури з фінансового права; аналіз європейського законодавства, а також міжнародних нормативно-правових актів та ін.

Практичне заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організує обговорення попередньо визначених питань, до яких слухачі повинні самостійно готувати тези виступів; вміти формулювати визначення основних понять сучасного фінансового права; добирати нормативні акти, які регламентують певні питання мобілізації, розподілу та використання грошових коштів до фондів держави та органів місцевого самоврядування; застосовувати норми Бюджетного кодексу України до конкретних правових ситуацій.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом слухачем у час, вільний від аудиторних навчальних занять, яка складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Самостійна робота слухача забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи слухачів також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

Самостійна робота передбачає виконання доповідей, рефератів.

Критерії оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни: слухачі повинні отримати 2 і більше позитивних оцінки з дисципліни протягом вивчення загальної та спеціальної частини фінансового права.

Лекційні заняття проводяться із застосуванням мультимедійних матеріалів.

Практичні та семінарські заняття передбачають теоретичний розгляд матеріалів, вирішення практичних завдань, обговорення вирішення тематичних задач, проведення аудиторних контрольних робіт (за однією темою або за блоком тем), проведення квізів та вирішення кейсів, заслуховування реферативних доповідей по актуальним питанням теми заняття тощо.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання, що виносяться на екзамен (3 семестр):

1. Сучасне визначення предмета та методу фінансового права.
2. Дія норм фінансового права та конкуренція фінансово-правових приписів, співвідношення законності та доцільності у фінансовому праві.
3. Система фінансового права як галузі права.
4. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин, проблема представництва у фінансовому праві.
5. Проблеми науки фінансового права, її співвідношення з фінансовим правом як галуззю права.

6. Приклади фінансово-правових норм за їх класифікацією.
7. Сучасне поняття публічного фонду коштів.
8. Особливості фінансово-правових санкцій.
9. Фінансово-правовий статус юридичних осіб публічного права та режим їх фондів коштів.
10. Проблема формування системи органів управління державними фінансами.
11. Дискусійні питання повноважень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та органів місцевого самоврядування як органів управління державними фінансами.
12. Проблеми здійснення фінансового контролю в Україні.
13. Особливості застосування окремих видів фінансового контролю.
14. Особливості застосування окремих методів фінансового контролю.
15. Особливості здійснення планових та позапланових документальних перевірок суб'єктів підприємницької діяльності
16. Особливості здійснення ревізій та перевірок органів державної влади та бюджетних установ
17. Проблема формування системи органів фінансового контролю.
18. Питання діяльності Міністерства фінансів України як органу управління державними фінансами та органу фінансового контролю.
19. Сучасний стан діяльності Рахункової палати як органу фінансового контролю.
20. Сучасний стан діяльності Державної казначейської служби України як органу управління державними фінансами та органу фінансового контролю.
21. Сучасний стан діяльності Державної податкової служби України та Державної митної служби України як органів фінансового контролю.
22. Сучасний правовий статус та контролюючі функції податкової міліції в Україні.
23. Сучасний стан діяльності Державної аудиторської служби України як органу фінансового контролю.
24. Проблеми притягнення до фінансової відповідальності.
25. Фінансова відповідальність за порушення норм готівкового обігу суб'єктами підприємницької діяльності.
26. Фінансова відповідальність за порушення валютного законодавства.
27. Фінансова відповідальність за порушення законодавства в сфері формування позабюджетних фондів
28. Фінансова відповідальність за порушення законодавства в сфері оподаткування.
29. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.
30. Сучасні погляди на сутність та види публічних фондів грошових коштів.
31. Сучасні погляди на сутність та види державних доходів.
32. Розуміння бюджету як економічної та правової категорії.
33. Проблеми функціонування бюджетної системи.

34. Проблеми бюджетного права України, коло суб'єктів бюджетного права.
35. Загальна характеристика джерел бюджетного права.
36. Проблемні аспекти застосування Бюджетного кодексу України (структура, основний зміст).
37. Особливості бюджетної класифікації.
38. Класифікація доходів та видатків бюджету
39. Джерела доходів Державного бюджету України.
40. Джерела доходів місцевих бюджетів.
41. Міжбюджетні трансферти.
42. Дискусійні питання структури бюджету.
43. Видатки Державного бюджету України.
44. Видатки місцевих бюджетів.
45. Характеристика проблемних аспектів Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік».
46. Поняття та зміст бюджетного процесу.
47. Складання проекту Державного бюджету України.
48. Порядок розгляду та затвердження Державного бюджету України.
49. Виконання та контроль за виконанням Державного бюджету України.
50. Правове регулювання формування Пенсійного фонду.
51. Правове регулювання формування Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
52. Правове регулювання формування Фонду соціального страхування України.
53. Неподаткові доходи публічних фондів.
54. Поняття податку та податкової системи.
55. Класифікації податків.
56. Правове регулювання державного внутрішнього боргу.
57. Державний кредит, його поняття та сутність.
58. Поняття та система державних видатків.
59. Поняття та порядок кошторисно-бюджетного фінансування.
60. Правове регулювання видатків на утримання органів державної влади.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути заліки, екзамени; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських та практичних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних занять і має на меті перевірку набутих курсантами знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівня їх підготовленості до заняття, виконання ними конкретних завдань, що окреслені для належного вивчення конкретної теми. Форми проведення поточного контролю – усне опитування слухачів, вирішення квізів та кейсів, перевірка виконаних робіт у зошиті для семінарських занять тощо.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності курсантів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Курсант, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{2} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр}}{2} + \frac{\text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) \cdot 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{\text{Кількість балів за підсумковим контролем}} + \dots$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\frac{\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни}}{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}} : 2$$

Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (3 семестр).

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
			Оцінка	Пояснення
12	97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94-96			
10	90-93			
9	85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
8	80-84			

7	75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
6	70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65-69			
4	60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21-39			
1	1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Іванський А.Й. Фінансове право: підручник. Міжнар. гуманітар. ун-т, 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 484 с.
<https://jurkniga.ua/contents/finansove-pravo-pidruchnyk.pdf>
2. Ковалів М.В. Фінансове право України: навчальний посібник / [М.В. Ковалів, С.С. Єсімов, І.М. Проць, Р.М. Скриньковський, Ю.Р.

Лозинський]. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4479/1/Макет%20ФПУ%20PDF%2005.04.2022.pdf>

3. Фінансове право України (загальна частина): навч. посіб. / Л. М. Касьяненко, Т. О. Мацелик, Н. Б. Новицька та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 234 с. <https://ir.dpu.edu.ua/items/9bde0564-44e8-4672-a704-2f55afdec81a/full>

4. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О.П. Гетманець ; [Бандурка О.М., Гетманець О.П., Жорнокуй Ю.М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с. URL : <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2361>

Додаткова:

5. Бюджетна система : підручник / С.В. Юшко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 383 с.

6. Гетманець О.П. Фінансова безпека, як об'єкт правового регулювання. Підприємство, господарство і право. 2020. № 3. С. 218-223 URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/3/38.pdf>

7. Коробцова Д. В. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 2. С. 141-146. URL : <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/07/29.pdf>

8. Кучерявенко М.П. Фінансове право: підручник. М.П. Кучерявенко, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. Харків: Право, 2016. 440с.

9. Лещенко Р.М. Фінансово-правове регулювання офшорних механізмів : монографія. Київ : Видавництво Юрінком Інтер, 2018. 316 с.

10. Марченко О.М., Пушак Я.Я., Ревак І.О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2964/1/FinansovaBezpeka_30-04_2020.pdf

11. Хохуляк В.В. Наука фінансового права: проблеми становлення та розвитку : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07, 12.00.01. Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", [Нац. ун-т "Одес. юрид. акад."]. Київ, 2015. 545 с.

12. Мацюк В.Я. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України : Науково-практичний коментар. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 304 с.

13. Письменна М.С. Державний аудит та аналіз публічних закупівель: теорія, методологія та практика : монографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 452 с.

14. Податкова система: навчальний посібник / Ю.Б. Іванов, В.Ф. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.

15. Полторак А.С. Теоретична концептуалізація фінансової безпеки держави. Фінансовий простір. 2020. № 4 (40). С.28-42. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8720/1/Фінансовий%20простір.pdf>

16. Романенко М.В. Роль Національної поліції в забезпеченні фінансової безпеки. Актуальні питання забезпечення фінансової безпеки

держави в умовах глобалізації : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 лют. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Харків. ХНУВС. 2022. С. 85-87.

17. Романів В.В. Дорошенко Н.О. Фінансова безпека України. Економіка, управління та адміністрування. 2019. №4 (90). С. 230-235 URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/193108/193450>.

18. Савченко Л.А. Фінансово-контрольне право: становлення та розвиток : монографія. Київ : Видавництво Юрінком Інтер, 2017. 400 с.

19. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Гусарова С.М.; [С.М. Гусаров, О.Ю. Салманова, А.Т. Комзюк та ін.]. Харків, 2020. 512 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9efdba3e-3cc4-4db1-960b-74beecc08f11/content>

20. Тетарчук І., Дяків Т. Фінансове право. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2020. 160 с.

21. Фінансове право : конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми: Сумський державний університет, 2019. 253 с.

22. Фінансове право : навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.

23. Фінансове право : посіб. для підгот. до іспитів / Д.О. Білінський, І. М. Бондаренко, О.О. Головашевич та ін. ; за ред. О.О. Головашевича. Харків: Право, 2020. 268 с

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua>

3. Єдиний портал органів системи Міністерства внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua>

4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>

5. Офіційний портал Державна податкова служба України. URL : <https://www.tax.gov.ua>

6. Офіційний веб-сайт Державна аудиторська служба України. URL : <https://dasu.gov.ua/>